

ФОРМИ ТА ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ПРОКУРОРА СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПРОКУРАТУРИ У СФЕРІ ОБОРОНИ З ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ У ОБОРОННІЙ ГАЛУЗІ

Костянтин Вікторович ПОКОРА,

*аспірант кафедри публічного та
приватного права Східноукраїнського
національного університету
ім. Володимира Даля*

У сучасних умовах, коли питання національної безпеки та оборони набувають першочергового значення, ефективна співпраця між різними державними інституціями стає критично важливою. Особливе місце в цій системі взаємодій посідає співпраця прокурора Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони з органами державного управління в оборонній галузі. Ця взаємодія є складним та багатограним процесом, який охоплює широкий спектр питань – від запобігання правопорушенням у військовій сфері до забезпечення законності в оборонній сфері. Ефективність такої співпраці безпосередньо впливає на стан обороноздатності країни, рівень захисту прав військовослужбовців та доцільність використання ресурсів, виділених на оборону.

Для ефективного контролю за дотриманням законодавства у військовій галузі, боротьби зі злочинністю в оборонному секторі та захисту прав військових необхідна тісна співпраця прокурорів Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони з ключовими державними органами та підрозділами. Серед них – Міноборони, СБУ, ДБР, загалом ЗСУ та зокрема Військовою службою правопорядку та іншими органами у відповідній сфері. Лише об'єднавши зусилля та налагодивши злагоджену взаємодію між цими інституціями, можна досягти високого рівня захищеності країни та її обороноздатності.

У своїх дослідженнях Г. Попов аналізує проблематику визначення способів та обмежень співпраці між прокуратурою та контрольними органами. Дослідник підкреслює важливість індивідуального підходу прокурора до кожної ситуації. При цьому, на думку Г.В. Попова, прокурор повинен враховувати сферу відповідальності та можливості конкретного контрольного органу. Також важливо оцінювати доцільність залучення специфічних експертних знань цього органу під час виконання наглядових обов'язків. Це особливо актуально для виявлення порушень законодавства у сфері забезпечення прав та свобод неповнолітніх [1].

Основними складовими співпраці прокуратури з іншими державними органами можна визначити наступні: 1) синхронізація діяльності та спільне планування. Усі учасники працюють злагоджено для реалізації поставлених завдань; 2) точне визначення сфер

відповідальності та обов'язків кожного суб'єкта взаємодії згідно з їх повноваженнями; 3) паритетність сторін у співпраці, відсутність ієрархічних відносин, взаємодія на основі партнерства; 4) збереження автономності працівників прокуратури при виконанні їхніх обов'язків у процесі співробітництва; 5) консолідація ресурсів для досягнення максимальної ефективності у вирішенні поставлених перед учасниками цілей [2]. Ряд дослідників, включаючи Є. Блажівського, М. Якимчука, І. Козьякова та І. Європіну, пропонують виокремлювати наступні способи взаємодії прокуратури з іншими державними структурами: 1) колективне окреслення ключових напрямків боротьби зі злочинністю. При цьому І. Європіна вважає, що це повністю входить до інформаційного аспекту співпраці і реалізується при розробці та впровадженні регіональних програм протидії злочинності; 2) гарантування відповідності законодавству нормативних актів, які видаються органами влади в інтересах суспільства [3].

У чинному законодавстві України відсутні прямі вказівки щодо принципів співпраці прокуратури з органами державної влади та місцевого самоврядування. Проте, певні засади такої взаємодії можна визначити з внутрішніх нормативних документів відповідних органів. Зокрема, наказ № 28 Генерального прокурора від 08.02.2021 "Про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності" встановлює ряд принципів для координації дій правоохоронних та інших державних органів у боротьбі зі злочинністю. Серед них: дотримання верховенства права та законності; забезпечення незалежності та рівноправності учасників координації; обов'язковість виконання узгоджених дій та контроль за їх реалізацією; системність і всеохопність форм координації; забезпечення публічності, прозорості та відкритості координаційних заходів [4].

Засади співпраці прокуратури з органами державної влади та місцевого самоврядування являють собою складну систему. Їх можна умовно поділити на дві основні групи: універсальні та специфічні.

Універсальні засади включають ряд фундаментальних конституційних принципів державного управління, наприклад: пріоритет права; дотримання законності; забезпечення незалежності; рівність перед законом; прозорість діяльності; відкритість для громадськості. До специфічних засад такої взаємодії належать: наукове обґрунтування; систематичне планування; безперервність процесів; швидке реагування; обов'язковість виконання спільно погоджених дій; моніторинг реалізації узгоджених заходів.

Серед специфічних засад співпраці прокуратури з органами державної влади та місцевого самоврядування варто виділити принцип швидкого реагування. Цей принцип обумовлений потребою адекватно відповідати на динамічні зміни зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на цю взаємодію, забезпечуючи її результативність.

Сьогодні до критичних зовнішніх факторів безсумнівно належать епідемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення Росії в Україну. Ці

події суттєво вплинули на всі процеси в нашій країні, в тому числі на взаємодію прокуратури з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, значно трансформували та ускладнили її. Поточна ситуація зумовила необхідність оперативної реорганізації цієї взаємодії, зокрема, її переведення у найрізноманітніші формати, зокрема і у дистанційний. Це підкреслює важливість принципу швидкого реагування для забезпечення ефективної співпраці в умовах, що стрімко змінюються [5].

Отже, ефективна взаємодія між прокуратурою та органами державного управління в оборонній сфері є критично важливою для забезпечення національної безпеки та обороноздатності країни. Основними формами такої взаємодії є: спільне планування заходів, обмін інформацією, координація дій, проведення спільних нарад та консультацій, а також участь у розробці нормативно-правових актів у сфері оборони. Ключовими принципами взаємодії виступають: законність, незалежність, рівноправність, системність, оперативність та ефективність. Особливе значення має принцип оперативності, який дозволяє швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, зокрема в умовах війни та інших кризових ситуацій. Взаємодія повинна відбуватися з чітким розмежуванням повноважень та відповідальності кожного учасника, при збереженні незалежності прокуратури у виконанні її функцій. Важливим аспектом є забезпечення балансу між відкритістю взаємодії та збереженням державної таємниці у сфері оборони. Для підвищення ефективності взаємодії необхідно постійно вдосконалювати нормативно-правову базу, що регулює ці відносини, та впроваджувати сучасні інформаційні технології для покращення комунікації між учасниками. Ефективна взаємодія прокурора Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони з іншими органами державної влади в оборонній галузі є складним, багатоаспектним процесом, який вимагає постійного вдосконалення та адаптації до нових викликів і загроз національній безпеці України.

Список використаних джерел

1. Попов Г.В. Взаємодія органів прокуратури з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування в контексті нагляду за додержанням законів щодо захисту прав і свобод дітей. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 1. С.141-146.
2. Колеснік Т. С. Особливості взаємодії органів прокуратури з іншими органами державної влади. *Право і суспільство*. 2015. №3. С.14-21.
3. Європіна І. Взаємодія прокурора з органами державної влади та інститутами громадянського суспільства у сфері протидії злочинності. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2014. № 2. С. 33-43.
4. Про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності: Наказ Генерального прокурора України від 08 лютого 2021 року № 28. *Відомості Верховної Ради України* від 03.01.2023. № v0028905-21.
5. Великодний Д.В. Принципи взаємодії прокуратури з органами публічної влади та місцевого самоврядування. *Таврійський науковий вісник*. 2022. № 3. С. 30-35.